

POWOJOWAĆ (8) *vb pf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf powojować (2). ◇ *fut 1 pl* powojujemy (1). ◇ *praet 3 sg m* powojował (4). ◇ *part praet act* powojowawszy (1).

Sł stp, Cn brak, Linde także XVII w.

1. *Zwyciężywszy w walce, podporządkować sobie wielu ludzi a. wiele krain* (7) : [Potym lata Bożego 1376 przez Boseńską ziemię przejechawszy do Węgierski i do Albański ziemie i do Wałach, powojowawszy, wiele plonow i ludzi wygnał [Bajzet] do Turecki ziemie, i potem wnet dobywał Grecki ziemie *PamJancz* 178.]

powojować kogo, co (pl a. sg w funkcji pl) (4): Ia Czarz Sahibkyerey wzięwłszy boga napomocz Mołkyewłką Zyemye łmnogymy wołky łwoymy. powoyowawłchi, y załye odyłkawłchi zyemye y wodı. brathv nałchemv wyelykyemv Crolowy y Synv ych m. y ych potomkom mami oddawacz. *LibLeg* 10/96; Włzák to łławno kaźdemu/ co pod nim [Bucefał pod Aleksandrem] łprawował/ Gdyż on ná nim Pańłtw wiele łrawie powoiował. *WierKróc* A2v; Mołkiewski Xiądz Waśł wołko bárdzo wielkie do Litwy pośławłszy/ niź łię náłzy zgotowáli włzerz y wzdłuz kráiny Litewłkie powoiował. *StryjKron* 737; [BarłBaz 179 (Linde)]. Cf *Zwroty*, [Szereg].

W charakterystycznych połączeniach: powojować [jakie] krainy, państw wiele, (wszytkę) ziemię [jaką] (2), *wiele ziem.*

Zwroty: [»mocą [kogo] powojować«: Ten [Marcyjus] wszystką mocą rzymską Cymbrów powojował I trzykroć porażonych ze Włoch wyforował. *StryjPoczqt* 54.]

»ogniem i mieczem [co] powojować« (1): A ták [Leszko] dawłzy Litwie pokoy/ włzyłtkę ziemię Mázowiecką ná troie zagony rośpuściwłszy/ ogniem y mieczem powoiował *StryjKron* 370.

[Szereg: »powojować i popustoszyć«: Szkánderbeg wtárgnawłszy w ziemię Turecką z wołkiem łwym/ bárdzo wiele ziemie powoiował y popuśtołzył *BarłBaz* 110 (Linde).]

Iron. [co] (1): (nagł) Woyná. (-) [...] A to więc w zyłku mamy/ kiedy łie rułzimy/ Więcey niź nieprzyiaciel łami łie zniłzczyimy. Gęśi/ Kury/ Bárány/ to powoiuiemy *RejZwierc* 245v.

Przen [kogo, co] (2) : *RejPos* 29; Abowiemeś ty moy miły Pánie łam raczył powoiować włzythki łprzełciwniki moie/ á łrawieś zęby wylamał iáko łwom grzełznikom łwoim. *RejZwierc* 265; [W pierwłzym dzieśiátku [róžańca]/ [...] przypátrować łię mamy Pánu/ od vmárłych z grobu włtáiacemu Kiedy powoiowawłszy włzytkie łłummy Szátáńłkie/ [...] powłtał z grobu *BzowRóz* 22].

[*W połączeniu szeregowym*: Prawdá że y okowy potárgał/ y brany powybiiał/ y mury powálił/ y pálcát twárdy złamał/ y kroleśłtwo powoiował/ y łiebie łámego [szatana] w łáncuch nie złomány okowawłszy/ łam z Oycy łwięłymi/ z głębokiego piekłá wybiegnał *BzowRóz* 92.]

2. *Zniszczyć [co]* (1) : [Chłieli łię byli oni zágniewáni żołnierze tárgnać ná drzewá włzelokie rodzáyne/ chcąc ie porábác y popalić/ y ná polá/ chcąc ie powoiować *BarłBaz* 275.]

[*Zwrot*: »ogniem i mieczem powojować«: wtárgnał w ziemię Turecką/ ktorą daleko włzerz y wzdłuz przeiechawłszy/ włzytko gdzie co záłtał/ ogniem y mieczem powoiował/ y popśłował *BarłBaz* 550.]

Szereg: »powojować, ([i]) zepsować ([a. popsować]« (1): Wieprz ią [winnicę] leśny/ wieprz okrutny łrodze powoiował/ Zwiérz ią polny/ zwiérz łákomy/ do czyłtá zepłował. *KochPs* 121; [*BarlBaz* 550].

Synonimy: 1. *opanovać, podbić, poddać, podhołdować, posieść, wziąć, zająć, zhołdować, zniewolić; 2. pokazić, popsować, skazić, zepsować, zniszczyć.*

Formacje współrdzenne cf WOJOWAĆ.

Cf POWOJOWANY

LW